

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Candidatus Abbreuiatus Jurisprudentiae Sacrae, Hoc Est,
Juris Canonici, Secundum Gregorii Papae IX. Libros V.
Decretalium Explanati Summa, Seu Compendium**

Pichler, Vitus

Augustae Vindel., 1733

Titulus XVII. Qui Filii sint legitimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63462)

TITULUS XVII.

Qui Filii sint Legitimi.

SUMMARIUM.

1. *Quid sit legitimitas, & legitimatio prolium.*
2. 3. 4. *Quinam liberi censeantur legitimi, vel illegitimi, nempe naturales, spurii, orti ex damnato coitu &c.*
5. *Naturales legitimantur plenè per subsequens Matrimonium, etiam mediatum, modo sit validum: imò legitimari etiam possunt per Rescriptum.*
6. *Quinam, & à quibus legitimari valeant per Rescriptum.*
7. 8. *An, quando, & quomodo Pontifex legitimare possit in ordine ad effectus temporales, v. g. ad successionem hereditariam.*
9. *Quis sit Judex in causa legitimitatis.*

Finis & effectus præcipuus Matrimonii est procreatio liberorum, qui propter Matrimonium vocantur *Legitimi*: his opponuntur *Illegitimi*, quos nimirum Jura Positiva privant variis favoribus, v. g. statûs paterni, officiorum, dignitatum, successionis in bonis parentum, Ordinum &c. tanquam maculatos ob natalium defectum, scilicet in æstimatione morali propter maculam paterni peccati: quia tamen isti possunt *legitimari*, seu natalibus restitui, ita ut in ordine ad

Quæres, an proles habenda sit pro legitima, si utrique parenti post contractum bona fide Matrimonium superveniat scientia impedimenti, adeoque mala fides? 2. Si proles jam fuit concepta ante contractum Matrimonium, nata tamen post illud? 3. Si proles sit nata post mortem mariti? 4. Si constet, quòd uxor sæpe commiserit adulterium? R. ad 1. negativè, si concepta sit post malam utriusque fidem, & nata, antequam per dispensationem fuerit sublatum impedimentum; quamvis pro foro externo, ubi de mala fide forsitan non constat, habeatur pro legitima. Ad 2. affirmativè, si inter illas personas, ex quibus concepta est, secutum sit postea Matrimonium. Ad 3. iterum affirmativè, modò tempus nativitatis concordare possit cum tempore conceptionis; quod juxta communem extenditur usque ad undecim mensis initium saltem, ab obitu mariti computatum, licèt aliàs novem menses à conceptione ad nativitatem proles sint tempus ordinarium: sicut vice versa etiam septimo mense post initum Matrimonium edita habetur adhuc pro concepta ex marito. Ad 4. rursus affirmativè, nempe in favorem proles. per *l. 11. cit.* nisi nimirum accedat alia ratio, ex qua manifestè constet, toto tempore intra conceptionem & nativitatem proles maritum cum sua conjuge copulam carnalem habere non potuisse, ut si fuit absens, aut graviter infirmus. *l. 6. ff. de his, qui sui vel alieni juris.* Cæterùm, quos hic vocamus *legitimos*, seu *legitimè natos*, sæpe vocantur *naturales & legitimi simul*, ad distinctionem liberorum *adoptivorum*, qui secundùm Jura simpliciter *legitimi* dicuntur, licèt naturales non sint.

¶

Dico

4 Dico 2. Illegitimi viciffim existunt, qui procreati sunt non ex justis nuptiis, sive non ex Matrimonio verè vel putatitè valido. Colligitur ex dictis. Sunt in multiplice classe, cum aliquo tamen discrimine inter Jus Civile & Canonicum. De *Jure Civili* 1. sunt *naturales*, qui nati sunt ex foemina soluta, domi instar concubinæ detenta. 2. *Spurii*, qui quidem ex soluta, non tamen instar uxoris ut concubina domi detenta, sed ex alia, v.g. meretrice, passim se prostituente, ita ut de patre non constet, vel is honestè demonstrari nequeat, nati sunt, quapropter & vulgò *quasiti* nominantur, & sunt quasi sine patre. 3. *Orti ex damnato coitu*, quem nimirum specialiter damnant & puniunt Leges Civiles (nam fornicationem simplicem, & concubinatum, non puniunt) uti sunt *adulterini*, seu ex adulterio nati, *sacrilegi*, qui habent unum, vel ambos parentes, voto solenni castitatis ligatos, qualiter ligati sunt Religiosi & Moniales. *incestuosi*, quorum parentes consanguinitate vel affinitate in linea collateralis erant conjuncti, ac *nefarii*, quorum parentes erant vel consanguinei in linea recta, vel affines, qui sibi parentum ac liberorum loco sunt, ut vitricus & privigna, privignus & noverca. De *Jure Canonico* autem *naturales* dicuntur, qui ortum habent ex parentibus solutis, inter quos tamen vel tempore conceptionis, vel nativitatis, vel intermedio potuisset validum Matrimonium consistere, propter absentiam impedimenti dirimentis, eoque etiam spurii in sensu Juris Civilis. per c. 6. h. t. quia Jus Canonicum attendit habilitatem ad Matrimonium, neque in puncto facit discrimen inter for-

fornicationem & concubinatum, cum & illam, & hunc (imò hunc magis) prohibeat *can. 4. & 9. caus. 32. q. 4.* Reliqui verò omnes, qui ex parentibus, inter quos nec tempore conceptionis, nec intermedio validum poterat Matrimonium consistere propter impedimentum dirimens, adeoque non ex solutis, sed aliquò impedimento ligatis, geniti sunt, de Jure Canonico dicuntur *Spurii*, sive deinde sint adulterini, sacrilegi, incestuosi, nefarii &c.

Dico 3. Naturales (juxta sensum Juris Canonici accepti, modò sint tales, de quorum patre constare potest) legitimantur plenè pro utroque foro per subsequens Matrimonium, tam mediatum, quàm immediatum, validum tamen, quod postea eorum parentes contrahunt. 2. Imò & legitimari possunt per Rescriptum Principis, vel alterius ad id potestatem habentis. Pars I. habetur *c. 1. & 6. h. t.* Extenditur etiam ad natos ex concubina. *l. 5. 10. & 11. C. de natural. lib. & Nov. 74. pr.* Sed quoad natos ex fornicatione tantùm, & vulgò quæsitos, adeoque spurios in sensu Juris Civilis, etiam observatur Jus Canonicum in foro Civili, ita ut per Matrimonium legitimantur. Dixi 1. *Naturales*; nam spurii, juxta Juris Canonici sensum dicti, per subsequens Matrimonium non legitimantur. per *c. 6. & l. 10. citt.* probabiliùs tamen legitimari existimo illos spurios, qui nati sunt post obtentam dispensationem in impedimento, item si parentes, vel saltem unus, ignorarunt impedimentum dirimens tempore copulæ, v. g. consanguinitatem suam, vel alterum complicem esse in conjugio actuali: adeoque etiam proles incestuosa & ad-

adulterina per subsequens fortè Matrimonium legitimum ter suos parentes legitimatur; scilicet ob favorem proli, tum Matrimonii; rectè enim propter hanc causam attenditur tempus natiuitatis. *l. 1. cit.* & meliùs dicitur, incestum & adulterium debere esse *formale*, & non merè *materiale*, ut proles incestuosa vel adulterina censeatur. Dixi 2. *Legitimantur plenè*, h. e. ita restituuntur natalibus, ut consequantur omnia jura, privilegia, & habilitates, quibus gaudent legitimè nati, *wohlbürtige / Ehrlich gebohrene Kinder* / exceptà solà Dignitate Cardinalitià, ad quam inhabiles esse voluit Sixtus V. in *Constit.* Postquam *de anno 1590.* item exceptis dignitatibus & officiis, à quibus per speciale statutum vel consuetudinem excluduntur. Dixi 3. *per Matrimonium subsequens*, quod nempe parentes prole jam nata contrahunt; si enim post illud primum nasceretur, per se jam esset legitima. Dixi 4. *Tam mediatum, quàm immediatum*; proin nihil refert, an Titius, qui ex Bertha per fornicationem genuit filium, hanc postea ducat in uxorem brevi vel quantumcunque longo tempore, nec an priùs aliam duxerit, & eà mortuà primum Bertham. Dixi 5. *Validum tamen*; quia quando Jura tribuunt Matrimonio vim legitimandi, loquuntur de Matrimonio simpliciter, consequenter de vero & valido, non putatio, licet bona fide contracto; nam verba, nisi Jus vel ratio aliud exigat, sunt accipienda in proprio sensu: & quod nullum est, nullum producit effectum, ut habet comune brocardicum. Oppositam tamen sententiam graves tenent DD. cum Suar. & Sanch. qui

Obij

Obiiciunt. Proles confetur legitima, quæ nascitur ex Matrimonio putatio: ergo etiam censenda est legitimata per Matrimonium putatitium; quia ratio, quæ pugnat pro legitimitate, etiam pugnat pro legitimatione, nimirum favor prolis: sicut ergo in priori casu Jus fingit & retrótrahit Matrimonium verum ad tempus conceptionis prolis propter bonam fidem contrahentium in favorem prolis, ita & in posteriori rectè censetur retrótrahi fictione Juris propter bonam fidem in favorem prolis. *q. N. cons.* quia illud prius est clarè expressum in Jure, non posterius: & si hoc posterius admitteretur, duplex daretur fictio, una, qua fingitur, Matrimonium subsequens esse validum, altera, qua fingeretur, illud antecessisse conceptionem vel nativitatem prolis: sed de Jure non datur fictio fictionis; & nulla fictio asseri debet sine claro textu Juris: atqui ex nullo textu apparet, quòd Jus fingat Matrimonium putatitium, quò deberet proles legitimari, esse validum, sicut tamen fingit, Matrimonium bona fide contractum, ex quo per copulam licitam generatur & pro legitima habetur proles, valere: unde & dispar est ratio; nam in posteriori casu proles supponitur per copulam formaliter illicitam esse concepta & nata.

Pars 2. Constat indè, quòd proles etiam spuria per Rescriptum legitimari possint, consequenter & à fortiori naturales; quia, cui majus concessum est, etiam minus in eodem genere censetur esse concessum. *c. 27. de Decim.* Et quis neget naturalibus liberis, quod spuriis, quos Jura magis averfantur, indulgetur? Dein legitimatio per subsequens Matrimonium est remedium
ordi-

ordinarium: quod præ extraordinario & subdiario, quale est legitimatio per Rescriptum, adhibere oportet. *Nov. 74. c. 1. Nov. 89. c. 9.* Unde in supplicatione pro legitimatione per Rescriptum exprimi debet, an per subsequens Matrimonium legitimatio fieri possit, vel non. *Covarruv. de Matrim. p. 2. c. 8. §. 9. n. 6.* Si enim possit, non facile obtinetur per Rescriptum Principis legitimatio. Quod autem legitimatio per Rescriptum non sit tam plena, & in ordine ad omnes effectus, sicut legitimatio per subsequens Matrimonium, patet ex eo, quia sic legitimantes vel non possunt, vel non solent legitimare quoad omnes effectus, uti clarescet ex dicendis. Quare

- 6 Dico 4. Quamvis Princeps Summus, & qui ad eo ad id potestatem acceperunt, legitimare possunt. 2. Etiam spurios & ex damnato coitu conceptos. 3. Non tamen, nisi sibi subditos, & respectu rerum sibi subditarum. 4. Ac præviâ supplicatione patris, vel instantiâ illegitimi. 5. Et antecedente, saltem ordinariè, consensu liberorum vel fratrum legitimorum, si adsint, & legitimatio fiat ad successionem. 6. Nec se talis legitimatio extendit ad alios effectus, quàm quos exprimit legitimans, & quos tribuendi potestatem habet: nam Princeps Sæcularis legitimare non potest nisi in ordine ad sæcularia, & pro foro Civili, vel ad successionem hæreditariam, ad officia, officia, & dignitates sæculares, ad consequendam nobilitatem & familiam patris: Ecclesiasticus autem solum ad spiritualia, & pro foro Canonico, v. g. ad Ordines, Officia, Beneficia, & Dignitates Ecclesiasticas, saltem regulariter & directè. *DD.*

Qui filii sint legitimi. 463

DD. communiter ex *c. 13. h. t. l. 3. ff. de natal. rescript. Nov. 74. c. 1. & 2. Nov. 89. c. 9. 10. & 11.* & ex ratione, quia talis legitimatio est actus jurisdictionis voluntariæ. Ex quibus apparet, legitimationem per subsequens Matrimonium in multis differre à legitimatione per Rescriptum Principis, cum in illa non alia requiratur conditio, quàm ut inter parentes subsequatur Matrimonium validum, eaque sit longè plenior & universalior, extendens se ad omnes effectus, tam Civiles quàm Canonicos. Cæterùm quamvis de Jure Communi potestas legitimandi per Rescriptum competat soli Principi supremo, Superiorem pro suo foro non recognoscanti, licet & ipse non in plus legitimare censeatur, quàm exprimat, maximè in ordine ad successionem in præsentia liberorum vel fratrum legitimorum, non obstante, quòd spectata plenitudine potestatis absolutè possit; ordinariè tamen non soleat (quare & hæc circumstantia in petitione exprimi debet, uti & qualitas illegitimitatis) de consuetudine tamen competit etiam Electoribus, Principibus, & Statibus Imperii at non nisi pro suis territoriiis, item concedi solet & aliis in foro Civili, qui vocari solent *Comites Palatini* (quo modo & nostræ Facultati Juridicæ Ingolstadiensi concessit Ferdinandus II.) at limitatè tantùm, v. g. ad opificia, & officia minora, non verò legitimandi filios Nobilium & ad consequendam nobilitatem, ad successionem in feudis, vel aliis bonis in præsentia legitimorum &c. proin inspicendus est tenor privilegii. In foro autem Canonico Papa indulget privilegium legitimandi Legatis Apostolicis, & quandoque etiam Proto-Notariis.

Quæ-

7 Quæres, an Summus Pontifex nunquam legitime extra suum territorium temporale valeat in ordine ad effectus temporales, v. g. ad successionem hæreditariam? Antequam respondeam, distinguo duos casus, primus est, si inter parentes illegitimè nati nunquam coaluit Matrimonium: alter, si inter parentes contractum est Matrimonium, at invalidum propter impedimentum Juris Ecclesiastici, v. g. consanguinitatis. Jam *¶*. ad 1. casum, regulariter & directè non potest propter defectum jurisdictionis; potest tamen extraordinariè & indirectè, quando causa valde ardua, periculum Religionis Catholicæ concernens, v. g. si in integro regno vel provincia periclitaretur Religio, nisi filius Principis illegitimus habilitaretur ad successionem in tali provincia. Catholici DD. comuniter tum propter textum in *c. 13. h. t. v. verum etiam*. tum propter generalem potestatem Pontifici à Christo datam solvendi & ligandi, ac oves Christi pascendi in ordine ad salutem æternam. *Matth. 16. & Jo. 21. ¶*. ad 2. casum: si velit Pontifex dispensare in *verbo dice Matrimonii*, ut loquantur, idque exprimitur tollendo nimirum retro impedimentum diriment h. e. non solum pro *nunc*, seu pro tempore, quod dispensat in impedimento, sed etiam pro *tunc*, seu pro tempore, quo Matrimonium fuit contractum, ita ut fictione Juris declaret, nullum tempore contracti Matrimonii adfuisse impedimentum, omnino potest. Ita passim Catholici cum Sanchez *de Matrim. l. 8. d. 7.* & Rota Romana in *recent. p. 2. decis. 287. & p. 17. decis. 377. n. 16. seqq.* contra Nav. & Perez. Probatum: illegitimitas proles pro utroque foro descendit ex illegitimitate

rate Matrimonii: sed in potestate Pontificis est legitimare Matrimonium, seu reddere validum, ubi solum adest impedimentum Juris Ecclesiastici, & quidem etiam retro, ut fictione Juris censeatur initio contractum sine tali impedimento, ut patet ex *Clem. un. de Immunit. Eccles.* item ex communi regula, quod id à Jure fingi possit, quod potest vel potuit esse. Barb. & Tabor in *locis commun. l. 6. c. 13. axiom. 2. limit. 3. & axiom. 5. inf.* quo casu idem operatur fictio, quod operaretur veritas: *axiom. 5. cit.* ergo Pontifex potest ad effectus utriusque fori, etiam Civilis, saltem indirectè, legitimare; si dispensare velit in radice Matrimonii, idque satis exprimat; quod facere censeatur, *si prolem declaret legitimam ex tunc: vel dicat, habeatur legitima ex tunc: vel*, ut aliqui volunt, si sciens, prolem ex Matrimonio invalido susceptam esse, dispenset, ut parentes in eo permanere possint. *Confirmatur: sicut Pontifex, constituendo impedimentum dirimens, efficere potest indirectè, ut proles, ex tali Matrimonio nata, sit etiam illegitima quoad temporalia, ita & contrarium efficere poterit tollendo impedimentum, & dispensationem retrahendo, ut proles sit legitima etiam quoad temporalia. Sanch. d. 7. cit. n. 1. cum Molina.*

Objic. 1. Factum infectum fieri nequit: ergo, si Matrimonium ab initio fuit nullum & invalidum, Papa dispensando nequit contrarium efficere. 2. Papa non potest prolem ex fornicatione natam, quando nec invalidum præcessit Matrimonium, legitimare ad effectus civiles: ergo neque, quando præcessit Matrimonium invalidum, quia nullum.

Pars II.

Gg

lum

lum præcessisse Matrimonium, & invalidum, po-
ria sunt. 3. Teste Nav. *conf. 2. h. t.* Gregorius XIII
respondit, se non posse dispensare in radice Ma-
trimonii. R. ad I. quod probaret nimium, nem-
pe prolem, semel illegitimè natam, nec per sub-
sequens Matrimonium legitimari, quod est con-
tra clarum textum in *c. 6. h. t.* & contra omnes
dist. antec. factum non potest fieri infectum phy-
sicè & in veritate. *C. ant.* moraliter & fictione
ris. *N. ant. & conf.* nam hoc posterius fieri posse
constat etiam ex Jure Civili. *§. 5. Inst. quib. mod.
jus pat. pot. solv. l. 12. §. 5. l. 16. ff. de captiv. & popu-
lim. revers.* Ad 2. *N. conf. & parit.* In priori casu
ubi nullum præcessit Matrimonium, nihil datur
circa quod posset exercere suam jurisdictionem
Papa, & in re sibi non subjecta disponderet tribuen-
do effectum à solo Jure Civili dependentem, ac
eoque ad effectum civilem legitimaret directè
quod ipsi nullo Jure est concessum, atque ideo
præced. negavimus Pontifici potestatem legitimandi
ad effectus civiles directè & ordinariè. At
posteriori exercet jurisdictionem circa Matrimo-
nium suæ jurisdictioni subjectum, & circa
legem propriam, qua statuit impedimentum dispen-
sans, illam revocando, quoad personas invalidè
contrahentes, retro & pro tempore initi Matrimo-
nii: qua lege & impedimento retro sublati cessat
fat illegitimitas etiam pro foro Civili. Ad 3. Episcopus
in mea editione non reperi hoc Navarri testimonium:
si id alicubi habeat Navar. non de potestate Pontificiæ,
sed de sufficientis causæ defectu intelligendum est.

6 Dico 5. Judex competens in causa natalium & legè

legitimitatis est Ecclesiasticus privativè, sive deia principaliter sive incidenter ea deducatur in Judicium. Communis & certa ex c. 5. & 7. h. t. quia decisio dependet à valore vero vel putatio Matrimonii, quod est unum ex 7. Sacramentis, ad eoque causa spiritualis.

TITULUS XVIII.

Qui Matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari.

SUMMARIUM.

1. 2. *Quinam, & quo ordine, accusare seu impugnare possint Matrimonium.*
3. *Conjugibus Impedimentum allegantibus an credendum.*
4. *Quis sit Judex in causis Matrimonii, & annexis.*

Accusare non sumitur hic strictè pro accusatione criminali, sed pro *impugnare*, quod fieri potest 1. ad impediendum Matrimonium, necdum contractum, quod omnibus permissum, imò præceptum est, qui nõrunt aliquod impedimentum inter contrahere volentes: de quo tamen hic non agitur. 2. Ad semel contractum rursus dissolvendum vel quoad ipsum vinculum. 3. Vel quoad thorum & cohabitationem.

Dico 1. In ordine ad dissolvendum Matrimonium totaliter & quoad vinculum accusare (& contra illud testificari) regulariter possunt omnes

G g 2

non